

**Tlačová správa
Luxemburg 20. septembra 2016**

Náklady na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a konečné uloženie odpadu v Litve, Bulharsku a na Slovensku by mohli dosiahnuť 11,4 mld. EUR, hovoria audítori EÚ

Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov odhadované náklady na vyradovanie z prevádzky sovietskych jadrových reaktorov prvej generácie v Litve, Bulharsku a na Slovensku budú aspoň 5,7 mld. EUR a zdvojnásobili by sa, ak by sa započítali náklady na konečné uloženie vysokoaktívneho odpadu.

Spolufinancovanie programov EÚ členskými štátmi zostáva veľmi obmedzené, hovoria audítori. Rozdiel medzi nákladmi na vyradovanie z prevádzky a financovaním v Litve vzrástol od ich posledného auditu v roku 2011 na 1,56 mld. EUR. Rozdiely vo financovaní sa v súčasnosti odhadujú na 28 mil. EUR v Bulharsku a 92 mil. EUR na Slovensku. Cielené programy EÚ na financovanie vyradovania jadrových elektrární z prevádzky nevytvorili správne podnety na včasné a nákladovo efektívne vyradovanie z prevádzky, pričom takmer všetky kľúčové projekty infraštruktúry zaznamenali oneskorenia.

„Mám obavy z oneskorenia kľúčových projektov vyradovania jadrových zariadení z prevádzky, pretrvávania rozdielov vo financovaní a nedostatočného napredovania smerom ku konečnému uloženiu vysokoaktívneho jadrového odpadu”, povedal Phil Wynn Owen, člen Európskeho dvora audítorov zodpovedný za túto správu.

Audítori preskúmali pokrok pri vykonávaní programov pomoci EÚ na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky od roku 2011. Orgány členských štátov tvrdia, že elektrárne boli nezvratne uzavreté, avšak nie všetky očakávané výstupy, ktoré Komisia používa na posúdenie pokroku smerom k nezvratnému uzatvoreniu, boli plne dosiahnuté. Demontáž kľúčových komponentov v oblastiach s nižšou radiáciou, napr. turbínové haly, dobre pokročila v elektrárni Ignalina (Litva), Kozloduj (Bulharsko) a Bohunice (Slovensko), ale prichádzajú závažné výzvy týkajúce sa prác v oblastiach s vysokou radiáciou, napr. budovách reaktorov. Všetky tri členské štáty zriadili kľúčové infraštruktúry na dočasné uskladnenie odpadu na mieste, ale takmer všetky kľúčové projekty infraštruktúry zaznamenali oneskorenia. Najväčšie oneskorenia boli v Litve, kde bol konečný dátum vyradenia z prevádzky od roku 2011 odložený o ďalších deväť rokov na rok 2038.

Budúce náklady na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a konečné uloženie vyhoreného jadrového paliva sa neuznávajú vždy ako rezervy a/alebo nie sú uvedené v poznámkach k účtovnej závierke. To znižuje transparentnosť a obmedzuje schopnosť orgánov náležite plánovať, ako pokryť budúce náklady na vyradovanie z prevádzky a likvidáciu odpadu.

Audítori vyjadrili niekoľko **odporúčaní pre Komisiu** a členské štáty. Hlavné odporúčania pre Komisiu:

Cieľom tejto tlačovej správy je poskytnúť hlavné body osobitnej správy prijatej Európskym dvorom audítorov.

Úplné znenie správy je uverejnené na webovej stránke www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – hovorca

Tel.: (+352) 4398 47063

Mobil: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – zamestnanec tlačového oddelenia

Tel.: (+352) 4398 45410

Mobil: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E-mail: press@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

eca.europa.eu

- snažiť sa o zvýšenie vnútroštátneho spolufinancovania vo finančnom období 2014 – 2020;
- špecializované programy financovania vyradovania jadrových zariadení z prevádzky v Litve, Bulharsku a na Slovensku by mali byť pozastavené po roku 2020. Ak bude určená jasná potreba finančných prostriedkov EÚ po roku 2020 v jednom alebo viacerých z týchto členských štátov, akékoľvek budúce financovanie EÚ, ktoré Komisia navrhne a zákonodarný orgán odsúhlasí, by malo zahŕňať správne podnety na pokračovanie vo vyradovaní z prevádzky vrátane ich časového obmedzenia a založenia na primeraných mierach spolufinancovania členskými štátmi. Jedným spôsobom, ako to dosiahnuť, by bolo zväziť rozšírenie prístupu k európskym štrukturálnym a investičným fondom s cieľom umožniť pokrytie činností vyradovania z prevádzky po splnení týchto podmienok;
- umožniť, aby financovanie EÚ v rámci programov pomoci na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky bolo použité len na financovanie nákladov na zamestnancov pracujúcich plne na činnostiach vyradovania z prevádzky;
- spolu s členskými štátmi pracovať na tom, aby sa všetky budúce náklady spojené s vyradovaním jadrových zariadení z prevádzky a konečným uložením vyhoreného jadrového paliva účtovali správne a transparentne;
- spolu so všetkými členskými štátmi preskúmať možnosti konečného uloženia vyhoreného paliva a vysokoaktívneho odpadu, vrátane regionálnych riešení a riešení v rámci EÚ.

Hlavné odporúčania pre príslušné členské štáty:

- ďalej zlepšovať riadenie projektov s cieľom mať zavedenú potrebnú infraštruktúru nakladania s odpadom a vyhoreným palivom podľa plánu; a vybudovať vlastné technické kapacity s cieľom dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi internými a externými odbornými znalosťami;
- zlepšiť výmenu osvedčených postupov a technických znalostí medzi sebou navzájom aj so širšou komunitou vyradovania jadrových zariadení v EÚ a vo svete;
- stanoviť úplnejšie odhady nákladov a finančné plány pre uloženie vyhoreného paliva a rádioaktívneho odpadu;
- uvedomiť si svoju úlohu, ktorú zohrávajú v zabezpečovaní dodržiavania zásady znečisťovateľ platí, a byť pripravené použiť vnútroštátne finančné prostriedky na pokrytie nákladov na vyradovanie z prevádzky, ako aj nákladov na konečné uloženie v súčasnom finančnom období aj po ňom.

Poznámka pre vydavateľov

Keď boli Litva, Bulharsko a Slovensko kandidátskymi krajinami na vstup do EÚ, odstavenie a následné vyradovanie z prevádzky ôsmich sovietskych jadrových reaktorov prvej generácie v troch jadrových elektrárnach v Ignallne (Litve), Kozlodoji (Bulharsku) a Bohuniciach (Slovensku) bolo podmienkou pre ich prístupenie.

Odstavenie a následné vyradovanie týchto jadrových reaktorov z prevádzky pred koncom ich plánovanej životnosti predstavovalo značnú finančnú a hospodársku záťaž. EÚ preto súhlasila s poskytnutím finančnej podpory, ktorá začala v roku 1999. Do roku 2020 podpora EÚ dosiahne celkovú výšku 2 955 mil. EUR na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky, pričom Litva dostane najväčší podiel (1 553 mil. EUR), po nej nasleduje Bulharsko (731 mil. EUR) a napokon Slovensko (671 mil. EUR). Okrem toho v období do roku 2013 bolo poskytnutých 890 mil. EUR na projekty navrhnuté na pomoc zmierniť niektoré účinky straty národnej výrobnéj kapacity energie z dôvodu skorého uzatvorenia.

Audítori navštívili všetky tri miesta a uskutočnili rozhovory s hlavnými orgánmi v týchto členských štátoch. Taktiež navštívili Európsku komisiu, EBOR a stavenisko prvého hlbinného geologického úložiska pre vyhorené jadrové palivo na svete vo Fínsku.

V rámci tohto auditu sa nepreskúmala rádioaktívna bezpečnosť ani bezpečnosť zariadení, ani sme sa nesnažili byť za jadrovú energiu alebo proti nej, ani vyvodiť závery o kombinácii energetických dodávok v EÚ.

Osobitná správa č. 22/2016: „Programy pomoci EÚ na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky v Litve, Bulharsku a na Slovensku: od roku 2011 sa dosiahol určitý pokrok, ale prichádzajú závažné výzvy“ je k dispozícii v 23 jazykoch EÚ.
